

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 10

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 6. mars 1943

Blaðið verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Hví vil fólkaflokkurin hava val?

Stríðið stendur millum socialismu og privatkapitalismunar stýrisslag.

Fólkaflokkurin, ið hevur tikið sær tað sum aðaluppgávu at verja hin kapitalistiska politikkinn, er so statti uppá forhend givin sum hin náttúrligi mótstøðuflokkur socialismunnar her á landi.

Javnaðarflokkurin hevur haft sum eina av høvuðsuppgávum sínum at veita tinginum munandi inntøkur til frama fyri okkara vinnuvegliga, byggingarligu og socialu mál.

Men hetta gert ikki uttan at tingið áleggur teim stóru peningamonnunum skattir eitt stigum, ið vaksa í mun til inntøkurnar.

Í somu løtu hetta varð fólkaflokkinum greitt, varð eldur í koluni:

Við sjógv á baki legði hann út móti javnaðarmonnum við skattaskremslum og øllum hugsandi loyviligum og óloyviligum vápn-um.

Men fólkafloksins roynd at halda javnaðarmanna ávirkan burturi miseydnaðist.

Meirlutin á tingi varð samdur við javnaðarmenn um at veita tinginum inntøkur til:

1) ein vinnulívsgrunn, komin uppí einar 900000 við bátalánum

2) byggjan av vegum og havnum og lendingum kring landið

3) ein socialan grunn, er komin upp í einar 750.000 kr.

4) rindan av allari tingsins skuld

5) stímbran av tingsins figgjarstøðu

6) svimjingarhøllar, leikvøllir og ítrótt í síni heild

7) dýrtíðarviðbætur til ellisrentu- og avlamsfólk, lærarar og onnur tænaðufólk

8) mentunnarlívið og skúlskapur, o. s. fr.

Í hverjum dagblaði, á hverjum gøtuhorni og allastaðni, har

ið fólkafloksins fótavar hevur verið, hava harma- og øðiróp rungað móti javnaðarmonnum og teirra inntøkupolitikki.

Tá ið fólkafloksins øðin ikki kundi ræða og reka teir samarbeiðandi flokkarnar frá teirra inntøkupolitikki, kastaði hann sær á annan bógv, avgjærdi at royna tann einasta útvegin, ið eftir var, og sum kundi goyma eina lítla vón um at kunna bjarga peningamonnunum frá at rinda henda skattin.

Hesin útvegur er eitt val, ið kann geva fólkaflokkinum reinan meirluta.

Skatturin er komin at standa fólkaflokkinum so í hálsinum, at hann kennir sær standa um lívið, um ikki tað núverandi stýrið í landinum beinanvegin verður avtikið.

Tað er rætt!

Men tað er ikki bara skatta- og inntøkupolitikkurin, ið nerver fólkafloksins peningamatadurum inn at sálina. Aðrir spurningar sum:

príseftiransanin, centraliseringin av allari trygging í Føroyum, jarðaspurningurin o. a., ið teir samarbeiðandi flokkarnir arbeiða

imóti at umskipa á einum 100 procents føroyskum, men ikki privatkapitalistiskum grundarlagi, teir brenna kanska líka so nógv fyri fólkaflokkinum. Eisini í hesum feriræður tað um hjá fólkafloksins gullfiskum at fáa sett ein bráðan stoppara fyri allari víðari foran hjá teim samarbeiðandi. Ja, her eins og í skattamálinum er tað ikki bert talan um hjá fólkaflokkinum at stöðga, men eisini so skjótt sum yvirhæver møgult at avtaka:

inntøkulógirnar, tryggingarlógirnar, príseftiransingarreglurnar,

ið nú eru við at koma at virka. Stórmaðurin sleppur so frá skatt-

inum — at vinnulánsgrunnurin, havna- og vegageranin, hin socialgrunnurin, stímbranin av tingsins figgjarstøðu, dýrtíðarviðbæturnar, styðjanin av mentunarlívinum o. s. fr. smýðrast sýnist ikki at viðkoma fólkaflokkinum.

Og stóru útlendsku tryggingarfelögin sleppa so aftur at fara avstað við øllum teim hundræðstúndum, ið Føroyingar renta í trygging.

Valið er einasti útvegur, bera ella bresta heldur fólkaflokkurin.

Men Føroya fólk eigur at gera sær greitt hví fólkaflokkurin vil hava val, vil hava meirlutan á tingi.

Hann skjýtur ikki hesar av okkum framdrignu grundir sínar fyri valkravinum í forgrundina, tá ið hann vil koma á tal við fólk. Nei, tað er hann ovdrivin til. Tí hann veit, at meirlutin av Føroya fólki sjálvandi er fyri,

at vit skulu gera alla trygging føroyska,

at vit megu stímra tingið at fara undir at menna og byggja upp okkara vinnulív eins og mentunnarlív.

at fiskimaðurin og arbeiðsmaðurin og ikki bara teir stóru skulu nýta fellar sæmdir, fullan ágóða av sínum arbeiði,

at fólkið verður vart móti útbýtan.

Fólkaflokkurin skjýtur við øðrum krúti.

Hann roynir at øsa og villeiða ta nationalu kensluna upp móti javnaðarmonnum og teim, ið javnaðarflokkurin av hensýn til tær álvarsomu tíðir, ið mana til samarbeiði, hevur avgjært at arbeiða saman við undir kriggsríðinum.

Men hver hugsandi maður veit, at tað er eingin flokkur, ið hevur gjørt meiri ella so nógv fyri á ein sáttligan og náttúrligan hátt at geva tí nationala sín fulla rætt og rækt.

Eingin maður — tað tora vit at siga — vil heldur av sonnum verða vónbrotin yvir ta støðu, ið

javnaðarmenn til eina og hvørja tíð vilja koma at taka í nationalum spurningum.

ti javnaðarflokksins støða er: hvørt fólk, lítið ella stórt, skal hava rætt til at nýta, rækja og línga alt satt og náttúrligt nationalt lív og avgera sína egnu lagnu.

Men ein rong skipan ella umskipan landanna millum víðvíkjandi stjórnlárgum og nationalum spurningum má stöðga til aftaná kriggið. Tá ið allir partar kunna hittast. Tað er Amerikamanna stöða, og tað er stöðan hjá Bretum. Samanber samráðingarnar millum Íslendingar og Amerikumenn og bretska konsulins erklæring bretska ríkisstjórnar vegna víðvíkjandi Føroyum og Danmark.

Val fyri at koma á tal við Íslendingar ella fyri at hava eitt uppgerð við Danmark er tí bara vit- og skilaleyst tós frá fólkafloksins síðu.

Tað skilja allir skilamenn.

Fyri ein socialist

er tað hugtakandi at sita og lurta í radio og t. d. hægstu kirkjunnar menn taka hundræðsprocents støðu fyri eini socialistiskari skipan.

Eg var soleiðis eitt kvældið sitandi við radio, tá ið útvarpað varð hvussu hægsta høvur bretska kirkjunnar bispurin dr. Tempil vardi sína støðu fyri socialismuni á einum stórum kirkjunnar landi.

Einstakir kastaðu honum fyri, at tað var skeiðt av honum at taka so avgjærda socialistiska støðu í parlamentinum; tí hansara uppgáva sum kirkjunnar høvur var at føra ein religiønspolitikk.

Hartil svaraði biskuppurin Tempil at í hesum tíðum, tá ið verðin var í stoyðisheitini, var tað júst kirkjunnar uppgáva av allari orku at leggja uppi fyri at fáa eina verðaldarskipan, sum tryggjaði hvørjum einstakum menniskja full og óskærd rættindi. Hetta kundi bert gerast við at landsins stjórn tók sær um reiggj vardi tey veiku